

REGIONPROGRAM

Modernisera Stockholmsregionen

miljöpartiet de gröna

STOCKHOLMSREGIONEN

Modernisera Stockholmsregionen

Det kan bli ännu bättre att bo och leva i hela Stockholmsregionen. En klimatvänlig storstadsregion för våra barn. En intelligent urban utveckling med ett rikt och varierande kulturliv. En växande arbetsmarknad. För det behövs en mer mänsklig politik. Vi vill att kollektivtrafiken ska bidra till en enklare vardag, där det är lätt att ta sig mellan jobb, skola, förskola och hem. Vi vill skapa en trygg och mänsklig hälso- och sjukvård där tiden räcker till för både dig som är patient och du som är medarbetare.

Kort sagt: Vi vill modernisera Stockholmsregionen. I detta regionprogram förklarar vi hur.

Vi har lyssnat på er som är oroliga för klimatförändringarna och dess konsekvenser för barn och barnbarn. Vi vill minska Stockholmsregionens energibehov, samtidigt som mer energi ska komma från förnybara energikällor. Vi vill också minska miljöpåverkan från fordonstrafiken och våra transporter. Våra livsmedel ska produceras med färre kemikalier och tillsatser samt på ett mer klimatsmart sätt.

Vi har lyssnat på er som står och väntar på en kollektivtrafik som inte kommer i tid, eller som är så full att du knappt får plats. Vi vill bygga ut tunnelbanan, öka busskapaciteten och skapa fler tvärbanor och nya pendelbåtar. Ett kort och en taxa ska gälla. Vår vision är att dubbelt så många resor som i dag ska göras med kollektivtrafiken.

Vi har lyssnat på er som inte får den vård ni behöver, eller när ni behöver den. Barn som föds på toaletter eller i ambulanser som inte hinner fram – det är inte värdigt. Vi vill ge sjukhusen ökade resurser för att kunna ha så många anställda som behövs. Vi vill återinföra målet om att ambulansen ska komma inom tio minuter vid alla prio ett larm till 90 procent av länets invånare.

Vi har lyssnat på er som ser hur skillnaderna ökar mellan olika stadsdelar och kommuner. Ni som vill ha nära till förskola och skola i alla delar av länet och som ser hur bristen på bostäder hindrar människor och familjer från att ta nästa steg i livet. Vi vill att utbyggd kollektivtrafik ska gå hand i hand med fler bostäder. Den regionala planeringen ska stödja målet om en mer jämställd och jämlik region.

Vårt mål är att du som invånare i Stockholmsregionen ska kunna leva ett bekvämt liv utan att belasta planeten mer än den klarar av. Med din hjälp kan vi nå det målet.

Klimatneutral och miljösmart Stockholmsregion

Miljöpartiet de grönas vision är uthålliga, demokratiska samhällen, lokalt och globalt inom naturens ramar. Vi ser fler möjligheter än hot. Ett bra liv, där du har hög livskvalitet och god hälsa, har sin grund i en omtanke om vår miljö.

Vi är eniga med klimatforskare världen över om att vi har alla möjligheter att ställa om till ett hållbart samhälle. Vi är beredda att anta utmaningen och att driva på mot modernisering och omställning. Faktum är att Sverige och Stockholmsregionen i dag tillhör de länder och regioner som har störst klimatpåverkan per invånare.

Många gör misstaget att ställa människan mot miljön. Vi har förslag som bygger på att vi utgår från miljön och människors behov. Vår drivkraft ligger i att hitta smarta lösningar som tar både människan och miljön på största allvar.

Miljöpartiet vill:

- Ställa om till en klimatneutral Stockholmsregion år 2030
- Utöka trängselavgifterna
- Införa 100 procent förnybar energi
- Införa 100 procent förnybara bränslen
- Minska transporterens miljöpåverkan
- Satsa på klimatsmart mat
- Säkerställa rent dricksvatten
- Minska mängden farliga kemikalier och läkemedelsrester
- Upphandla för bättre miljö

Ställ om till en klimatneutral Stockholmsregion år 2030

Som Sveriges folkrikaste region har vi en skyldighet att agera ansvarstagande. Vi har möjlighet att gå före och ställa om vårt samhälle. Kommunerna och Stockholms läns landsting ska ta fram lokala respektive regionala klimatåtgärdsprogram. På det sättet blir vi ett positivt exempel för andra att följa efter. Vi vill se en grön omställning som innebär att transporter använder fossilfria bränslen. Det går samtidigt att minska livsmedelsproduktionens miljöpåverkan genom att huvudsakligen erbjuda närproducerad och ekologisk mat, med kortare resväg som minskar transportbehovet.

Vi vill minska energikonsumtionen i landstinget genom att investera i våra fastigheter för att göra dem mer energisnåla. All energi som förbrukas för uppvärmning och drift av våra

fastigheter ska också vara förnybar. Landstinget ska arbeta aktivt med att producera sådan energi genom att använda tak och andra ytor för solenergi samt investera i byggandet av nya vindkraftverk. Vi ser också gärna ett pilotprojekt med ett småskaligt marint strömkraftverk.

Vi behöver redan nu förbereda för de klimatförändringar vi vet kommer att komma. Stockholms läns landsting måste därför tillsammans med kommunerna jobba med att anpassa infrastruktur och boende för att klara effekterna av ett varmare klimat.

Utöka trängselavgifterna

Trängselavgifter är ett bra sätt att minska transporterna. Långa bilköer gör Stockholm till en mindre attraktiv stad. Långa bilköer ger dålig framkomlighet i hela regionen och gör Stockholm till en mindre attraktiv stad. För de som yrkesarbetar går många dyrbara timmar per dag åt att sitta fast i onödiga köer. För att vi ska få ut bästa möjliga effekt av trängselavgifterna behöver de utökas.

Just nu ökar vägtransporterna samtidigt som andelen resor som görs med kollektivtrafik minskar. Detta står i direkt kontrast mot målet om en klimatneutral region. För att bryta denna utveckling vill vi att trängselavgifterna ska omvandlas till en regional avgift där pengarna går till utbyggd kollektivtrafik. Trängselavgifterna ska utökas till vissa kranskommuner samt Essingeleden. Avgifterna behöver också höjas. Som ett alternativ till tunga transporter som i dag passerar Stockholmsregionen vill vi utöka kapaciteten på riksväg 55 samt införa en vägfärja mellan Slagsta strand i Botkyrka och Stäket i Järfälla.

Höjda trängselavgifter skapar incitament även för privatpersoner att välja kollektiva färdmedel. Utökade och höjda trängselavgifter kan på ett bättre sätt än i dag fördela varutransporter över dygnet. Det minskar den totala trängseln, sparar tid för leverantören och uppmuntrar samordnade transporter.

Inför 100 procent förnybar energi

Energiutmaningarna för Stockholmsregionen är stora, framförallt inom förnybar energi, fjärrvärme och avfall. Många bostäder från miljonprogrammet måste renoveras inom kort. Samtidigt är möjligheterna stora. För att regionen ska lyckas nå målet att vara klimatneutral till år 2030 måste utsläppen minska och energianvändningen sänkas. Miljöpartiets mål är att regionen ska få hela sin energi och värme från 100 procent förnybart genom satsningar på vind, sol och vatten både i och utanför länet. Områden för förnyelsebar energi ska pekas ut i den regionala utvecklingsplanen. Solceller och solfångare ska monteras på landstingets fastigheter där det är möjligt. Vi ska också investera i nya vindkraftsparker, för att öka andelen vindkraft på elmarknaden.

Vi vill även genomföra satsningar inom energieffektivisering för att på sikt halvera den offentliga förbrukningen. De landstingsägda bolag som investerar i energieffektivisering ska få behålla det ekonomiska överskott som genereras inom verksamheten för att kunna göra ytterligare energieffektiva investeringar.

Inför 100 procent förnybara bränslen

Alla transporter kan inte göras kollektivt eller spårbundet. Stockholmsregionen bör gå före i arbetet med att ställa om till fossilfria transporter. För att klara detta behövs fler åtgärder. Varutransporter in till Stockholmsregionen kan i större utsträckning flyttas över från lastbil till järnväg och båt. För att lyckas med en sådan godshantering behövs fler omlastningscentraler i bra lägen och möjlighet att lagra och samordna transporter.

Vårt mål är att andelen vägtransporter som görs med förnybara bränslen ska öka successivt så att de är den enda bränsletypen år 2030. För att åstadkomma det behövs utbyggd infrastruktur i form av bland annat laddningsstolpar för el och biogasstationer. Infrastrukturen måste bli mer tillgänglig i hela regionen. En detaljplan för hur ansvaret ska fördelas mellan landstinget, kommunerna och staten behöver därför tas fram.

Minska transporternas miljöpåverkan

Genom upphandlingar med höga miljökrav och med bättre samordning kan antalet transporter minska. Ett arbete bör också starta för att tillsammans med näringslivet finna lösningar för att bättre utnyttja lastkapaciteten i de lastbilar som redan rullar på vägarna och minska antalet tomtransporter. Ett led i detta är att skapa omlastningsplatser för samordning av varutransporter. Vi ser också stora möjligheter för de olika offentliga aktörerna att samordna logistik och leveranser för att på det sättet minska transportbehoven.

Stockholmsregionen har i dag fyra flygplatser i sitt närområde. Arlanda, Bromma, Västerås och Skavsta nås alla inom en timme från Stockholm. Flyget bär i dag inte sina miljökostnader. Därför är transporter av både gods och människor med flyg alltför billiga i förhållande till transporter med båt och järnväg. Den goda infrastrukturen för flyget medför också att transportföretagen väljer flyget i för stor omfattning och i onödan. Den totala mängden flygtrafik i regionen bör minska och därför ska Bromma flygplats läggas ned. I stället vill vi att bostäder byggs där Bromma flygplats ligger i dag. Miljöpartiet vill säkerställa att det finns områden i länet som är fria från störande buller.

Miljöpartiet vill även utveckla transporter på vatten. Vi vill därför utveckla strategiska hamnar i regionen och i Mälardalsområdet.

Satsa på klimatsmart mat

Matens miljöpåverkan är stor, det gäller både klimat, gifter och övergödning. Vi behöver därför genomföra åtgärder på såväl regional som lokal nivå för att bevara naturliga kretslopp och minimera klimat- och miljöpåverkan. Vi vill också ställa krav på djuruppfödning i linje med svensk lagstiftning för att säkerställa kvalitet och motverka antibiotikaanvändning i köttindustrin.

Matsvinn, metanutsläpp från nötdjur och andra idisslande djur (främst lamm) samt klimateffekterna av odling av föda till djur är stora bidragande faktorer till klimatpåverkan från matproduktion. Minskning av klimatpåverkan från mat bör främst inriktas på att minska matsvinnet och att minska mängden inköpt kött, i synnerhet nötkött. För att minska matsvinn vill vi ställa om från mottagningskök till tillagningskök på våra sjukhus, skolor och

omsorgsverksamheter. I kök där du endast tar emot och värmer redan färdiglagad mat blir det svårare att reglera mängd och portioner. Kvaliteten blir sämre vilket ökar mängden kastad mat. I stället bör all mat lagas på plats med säsonganpassade livsmedel som ger energirika måltider.

Mat är en viktig del i behandling och tillfrisknade. Därför ska den mat som serveras inom landstingets verksamheter vara god och näringsrik. Landstinget ska sträva efter en klimatsmart och hälsosam kosthållning. En sådan matsedel innehåller mer grönsaker och mer ekologisk mat.

Trots alla ansträngningar kommer vi aldrig att konsumera all den mat som produceras. Därför behövs det en fungerande infrastruktur för matavfallsinsamling i hela regionen. Det matavfall som samlas in ska omvandlas till biogas för fordonsdrift.

Säkerställ rent dricksvatten

Mälaren förser tre miljoner människor i Stockholmsregionen med dricksvatten. Det är redan i dag en sårbar situation och det behövs mycket snart bättre reningsmetoder för att behålla en kvalitet på dricksvattnet. Det vill vi säkerställa också inför framtiden. I framtiden finns risk att saltvatten tränger in från Östersjön i samband med klimatförändringarnas stigande havsnivåer. Därför behöver arbetet samordnas bättre för att säkra kvaliteten i hela Mälarens avrinningsområde och i den kustnära havsmiljön. Med en regionbildning, i stället för Stockholms läns landsting, anser vi att det arbetet kommer att kunna underlättas.

Utvecklingen går mot att allt fler kommuner har Mälaren som råvattentäkt, en utveckling som ger fördelar ekonomiskt genom att bättre reningsmetoder kan användas. Det kan också ge nackdelar då större system ökar sårbarheten och leder undan mycket stora vattenmängder så att avrinningssystemen störs. Därför är det viktigt att jämte Mälaren ha reservvatten för att minska sårbarheten. Många vattentäkter saknar i dag tillfredsställande skydd. Vi vill se över och inrätta fler vattenskyddsområden i länet för att långsiktigt säkra dricksvattenförsörjningen.

Stockholms län har även högst andel övergödda kustområden, sjöar och vattendrag i landet. Övergödning orsakar algblomning och kan göra att bottnarna drabbas av syrebrist. Om det är giftbildande alger som orsakar blomningen kan hälsan hos människor och djur hotas. I områden med intensivt jordbruk kan grundvattnet ha höga halter av nitrat, ett hälsoproblem särskilt för små barn. Övergödande ämnen kommer från biltrafik, jordbruk och avloppsreningsverk. Ämnena följer med vattnet till sjöar, grundvatten och hav. Klimatförändringar med skyfall och översvämningar kan förvärra övergödningen.

Dagvattnet bidrar till förorening av sjöar och vattendrag. En stor andel hårdgjorda ytor gör att vattnet inte kan tränga ner, med höga vattenflöden och översvämningar som följd. Vi vill att rent dagvatten filtreras lokalt genom en väl fungerande grönstruktur och dagvattendammar. Förorenat dagvatten bör renas så nära källan som möjligt.

Minska mängden farliga kemikalier och läkemedelsrester

Kemikalier är en del av vår vardag. De finns i allt från livsmedel, vatten och inte minst konsumtionsprodukter. Vi vet i dag att många produkter innehåller kemikalier som kan vara exempelvis cancerframkallande eller som kan störa reproduktionsförmågan. Att dessa produkter finns beror på att nivåerna bedöms som ofarliga.

Miljöpartiet vill att substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen ska tillämpas i alla offentliga verksamheter. Skadliga kemikalier ska bytas ut mot mindre miljö- och hälsoskadliga alternativ. Produkter med nya kemikalier och syntetiska material ska inte användas förrän de bevisats ofarliga. Kemikalier som inte kan bevisas ofarliga ska fasas ut. Många kemikalier är inte tillräckligt utredda och när olika kemikalier samverkar kan de ge större effekt tillsammans än var och en för sig, den så kallade cocktaileffekten. Landstinget ska följa debatten kring hälsokonsekvenser av kemikalier samt uppmuntra till fler studier kring deras effekter på hälsan.

Läkemedel är livsnödvändiga och gör människor friska. Däremot behöver vi minska mängden läkemedelsavfall. Dagens avloppsreningsverk är inte byggda för att ta hand om alla läkemedel. Mätningar som landstinget gör varje år visar att mängden läkemedelsrester ökar i länet. Resterna sprids till sjöar och grundvatten. Läkemedels miljöpåverkan ska också följas upp och utvärderas. Kunskapsverktyg som Stockholms läns landstings "kloka listan" ska användas aktivt av läkare vid förskrivning av läkemedel. Miljökrav ska ställas vid all upphandling av läkemedel. Forskning om miljöpåverkan ska även bedrivas på samtliga komponenter i ett läkemedel.

Upphandla för bättre miljö

Ett effektivt sätt att arbeta för minskad miljöpåverkan är genom förbättrade upphandlingar. Etiska, sociala och miljömässiga krav är självklara delar i varje upphandling. Produkter med stor klimatpåverkan ska fasas ut och ersättas med klimatsmarta alternativ. Inom sjukvården vill vi att rengörings- och hygienprodukter ska vara miljöanpassade och inte vara testade på djur. Leverantörer av varor eller tjänster som använder sig av barnarbete eller inte uppfyller grundläggande krav på arbetsmiljö ska inte accepteras. Vi vill också införa antidiskrimineringsklausuler i alla upphandlingar.

Kommuner och landstinget behöver bli tydligare i både kravställande och uppföljning kring upphandling av produkter som innehåller olika former av farliga kemikalier som plaster, elektronik med mera. På barnkliniker och inom barnvårdscentralen, BVC, bör insatser göras för att dessa miljöer ska vara helt fria från skadliga kemikalier.

Upphandlare bör erbjudas kontinuerlig vidareutbildning kring miljö- och hållbarhetsfrågor för att kunna genomföra upphandlingar på bästa sätt.

Modern och attraktiv kollektivtrafik

Vi ser ett behov av ny politik för människors resande för att nå målet om fördubblad kollektivtrafikandel. Nu gäller det att ta steget fullt ut för att på allvar visa åtgärder för att komma till rätta med trängseln i kollektivtrafiken, öka framkomligheten för bussarna på vägarna och skapa fler tvärförbindelser.

Vi vill erbjuda stockholmarna en attraktiv och klimatsmart kollektivtrafik för hela länet som även bidrar till att uppfylla målet om en klimatneutral Stockholmsregion år 2030. Det ska vara smidigt och enkelt att åka kollektivt. En kollektivtrafikzon med enhetligt pris på land och vatten, gratis WiFi (internetuppkoppling), möjlighet att ladda elektroniska apparater, öppen spärmlinje och fler trafikvärdar. Att miljön är trygg och välkomnande är viktigt för att locka invånarna i regionen. Åtgärder som tillsammans med rejäla investeringar i att bygga ut kollektivtrafiken på land och vatten är förutsättningar för att minska trängseln och klara klimatmålen.

Vår plan

Här beskrivs hur vi vill att planen för utbyggd kollektivtrafik i Stockholmsregionen ska se ut, på kort och lång sikt. Vi gör en kraftfull satsning på kollektivtrafiken fram till år 2025, i stället för att bygga fler motorvägar. Och vi visar en långsiktig plan till år 2035 med utblick till år 2050. För att klara behovet av fler bostäder och minska trängseln i kollektivtrafiken behöver planeringen göras samtidigt. I planen visar vi också hur vi kopplar ihop våra kollektivtrafiksatsningar med ett ökat bostadsbyggande.

Hur detta blir verklighet

För att lyckas behöver vi samverka på alla nivåer: kommuner, landsting och staten. Vi behöver ordna framkomlighet för kollektivtrafik på statliga vägar och i Stockholms stad, delar som ligger utanför landstingets mandat. Detaljplaner för hållplatser, knutpunkter och spårdragningar måste tas fram av kommunerna. Sist men inte minst behövs ett tydligt och modigt politiskt ledarskap.

Miljöpartiet vill:

- Fördubbla antalet kollektivtrafikresor till år 2020
- Använda pengarna som är bortlovade till Förbifart Stockholm till utbyggnad av kollektivtrafiken
- Ta bort zonerna i kollektivtrafiken och införa enhetstaxa
- Göra en kraftig utbyggnad av kollektivtrafiken
- Samplanera kollektivtrafik och bostadsbyggande
- Skapa ett sammanhängande regionalt cykelvägnät

Fördubbla antalet kollektivtrafikresor till år 2020

Hela kollektivtrafikbranschen i Sverige har antagit fördubblingsmål för kollektivtrafiken. Dels målet att fördubbla antalet resor till år 2020 jämfört med 2006. Och ett mer långsiktigt mål att fördubbla andelen kollektivtrafikresor i förhållande till motoriserade resor till år 2030 jämfört med 2006. Motoriserade resor är alla resor som inte görs som gång eller med cykel. Skillnaden mellan de båda är att antalet resor ökar i takt med fler resenärer, som i sig ökar med växande invånarantal. Att öka andelen handlar om att fler ska ställa bilen hemma och välja kollektivtrafiken i stället. Det är en gigantisk utmaning eftersom trenden varit helt motsatt de senaste trettio åren och försvåras av ytterligare motorvägsbyggen. Men det är ett viktigt mål för att möta efterfrågan, minska koldioxidutsläpp och för att de samhällsekonomiska förlusterna av trängseln i trafiken ska minska.

Skapa ekonomiska förutsättningar

För att klara fördubblingsmålet räcker det inte att enbart bygga ut kollektivtrafiken. Det behövs också ekonomiska styrmedel, trängselskatter och andra incitament som bidrar till att minska privatbilismen främst i storstadsregionerna, där trängseln är som störst. Vi menar att kollektivtrafiken har fått vänta alltför många år och måste nu prioriteras före vägutbyggnader. Det handlar om såväl säkerhet som kapacitet och kvalitet.

Den stora investeringsvolymen innebär att landstinget kommer att behöva låna en stor andel kapital. En alltför hög skuldsättning hotar på sikt kvaliteten inom sjukvården och kollektivtrafiken. Statliga medfinansieringar är därför helt nödvändiga för att klara åtagandet.

Trots att Miljöpartiets budget har ekonomiskt utrymme för fler satsningar måste även vi prioritera våra framtida investeringar. Därför har vi en klar inriktning att bygga en kollektivtrafik som ger rätt kapacitet på rätt plats till rätt pris, med minsta möjliga miljöpåverkan och bra komfort för resenären.

Använd pengarna från Förbifart Stockholm till kollektivtrafik

En viktig grundförutsättning för att lyckas är också att de intäkter från trängselskatten som är bortlovade till Förbifart Stockholm i stället kan användas till kollektivtrafiken. Miljöpartiet ser byggandet av Sveriges genom tiderna dyraste motorväg som en helt felaktig och kortsiktig prioritering med tanke på den omställning av trafiksystemen vi står inför. Om Förbifart Stockholm kommer till stånd kommer den också att starkt försvåra nödvändiga investeringar i cykelbanor, tunnelbana och annan kollektivtrafik.

Ta bort zonerna i kollektivtrafiken och inför enhetstaxa

Krängliga biljettsystem och trängsel till maxgräns är inte hållbart för en växande och modern storstadsregion. Det behöver bli betydligt enklare och smidigare att köpa biljetter och resa kollektivt. Därför vill Miljöpartiet förenkla biljettförsäljningen och göra den lättbegriplig och tillgänglig genom att slopa zonerna i kollektivtrafiken och införskaffa fler biljettautomater.

För att klara målet om fördubbling av kollektivtrafikresor måste det vara enkelt att välja kollektivtrafiken för sin resa, även om man reser sällan eller för första gången. Därför vill vi

införa enhetstaxa i hela länet för periodkort, reskassa och enkelbiljetter. Vi vill också att samma taxa ska gälla för resor både på land och vatten. Detta skulle i praktiken innebära en kraftig sänkning av taxan samtidigt som tillgängligheten till hela regionen ökar väsentligt.

Accessläsare för självvisering på lokalbanorna samt vid bakdörrar i bussarna behövs. Automaterna ska även kunna läsa sms-biljetter och tätare biljettkontroller ska säkra att resenärerna har betalat sin resa. Det kommer även att behövas fler platser i kollektivtrafiken där man kan köpa och ladda kort.

Kollektivtrafiken behöver vara prisvärd i förhållande till bilen, och priset på biljetterna tillsammans med utbud och kvalitet ska leda till att uppnå målet om en attraktiv kollektivtrafik, tillgänglig för alla. Därför vill vi ta initiativ till en bred taxeutredning där olika prisbilder analyseras utifrån skattetryck, ökning av resande, studenter, ungdomar, pensionärer med mera. En sådan utredning bör innehålla jämförelser med andra regioner i Sverige men även internationella exempel.

Gör en kraftig utbyggnad av kollektivtrafiken

I Stockholmsregionen görs i dag cirka 80 procent av resorna i rusningstid och genom innerstaden med kollektivtrafik. Det är en unikt hög andel i Sverige, och givetvis väldigt positivt. Men vi har stora utmaningar när det gäller att få människor att välja kollektivtrafik för den stora mängden resor som görs på tvären i ytterstaden eller kranskommunerna – resor som utgör mer än 50 procent av alla resor i regionen. Vi möter också stora utmaningar i att få människor att välja kollektivtrafik för de många fritidsresor som görs lokalt. Alltför många av dessa resor görs i dag med bil. Miljöpartiet vill med vår plan visa hur vi kan öka kapaciteten i kollektivtrafiken i närtid, främst i form av tvärförbindelser. Samtidigt bygger vi ut tunnelbanan och satsar på fler tvärbanor som ger ännu mer kapacitet på sikt.

Fram till år 2025 vill vi investera i:

5 nya tunnelbanesträckor

6 nya tvärbanesträckor/spårvägar

20 nya linjer med bussbanor

9 nya båtpendellinjer

4 uppgraderade stomnätlinjer i innerstaden

2026–2035 vill vi investera i:

3 nya tunnelbanesträckor

8 nya tvärbanesträckor/spårvägar

4 nya bussbanor

1 spårtaxisystem

Vi lyssnar till alla dem som vill lämna bilen hemma, men inser att vardagspusslet havererar med många små delresor. De ser behovet av tunnelbanan men önskar också lösningar för att enkelt kunna resa på tvären. Vidare inser de behovet av åtgärder som ger snabb effekt – åtgärderna med tunnelbana tar minst tio år att färdigställa. Därför har vi också tagit fram lösningar som ger direkt effekt.

Ökad kapacitet på kort och lång sikt

Miljöpartiet har länge drivit frågan om utbyggd tunnelbana, vilket vi nu har fått gehör för. Tunnelbana är ett miljövänligt alternativ med hög kapacitet. Men Stockholmsregionen behöver också lösa den akuta situationen med brist på kollektivtrafik. Därför kombinerar vi vårt förslag om nya spår med insatser som optimerar redan existerande kollektivtrafik. Det innebär att med

förhållandevis små medel utöka kapaciteten, exempelvis öka antalet avgångar och inköp av nya fordon. Det ansvaret ligger helt på oss i landstinget.

Skapa generös kringsservice

Det är viktigt att öka service, trygghet och kvalitet vid hållplatser, stationer och bytespunkter i kollektivtrafiken. Kommuner och landsting kan tillsammans bidra för att hjälpa stockholmarna att få ihop sitt vardagspussel. Det kan bland annat ske genom fler och nya väderskydd samt förbättrad information. Vid större bytespunkter och stationer behövs butiker, kaféer och övrig service som gör det enkelt att vardagshandla på vägen. Byten mellan olika färdslag ska underlättas. När ny kollektivtrafik planeras ska landsting, kommuner och näringsliv samverka för att skapa bästa möjliga hållplatslägen och tillgänglighet till bostäder och kontor.

Skapa nya vattenvägar

Vattenvägarna finns redan, men är till stora delar outnyttjade i Stockholmsregionen. Vi vill starta åtta nya båtpendellinjer. För att möjliggöra angöring vid fler bryggor och större bytespunkter mellan båt och landtrafik (replipunkter) behöver en bättre samplanering ske än i dag. Många av de befintliga bryggorna och replipunkterna är i dåligt skick. Det saknas ordentliga vindskydd, toaletter och pausrum för förare. Det saknas även cykelparkeringar och P-platser i tillräcklig mängd. Det är många olika markägare och behov av ett samlat ansvar finns. Miljöpartiet föreslår att landstinget ska få ett tydligare ansvar för en samlad planering. Vi ser även införandet av fler vägfärjor i samarbete med Trafikverket som ett sätt att snabbt få bättre resvägar och godstransporter.

Inför nytt signalsystem i tunnelbanan

Att uppgradera tunnelbanan med nya signalsystem som möjliggör automatdrift är också en del som innebär begränsad ombyggnation. Nu när röda linjen ska renoveras kommer Miljöpartiets krav på automatisering att genomföras, vilket innebär att kapaciteten ökas med 30 procent. Vi vill även se fler moderniserade signalsystem framöver och nya tunnelbanelinjer ska självklart vara förarlösa redan från början, som det är i många andra storstäder redan nu.

Bygg nya spår

Det sista och dyraste steget är nya investeringar i spår. Pendeltågen får äntligen fördubblad spårkapacitet genom Stockholm när Citybanan är klar år 2017, men tunnelbanan har inte byggts ut sedan 1994, då gröna linjen förlängdes med en station till Skarpnäck. Det är därför hög tid att satsa på navet i Stockholms kollektivtrafik med en kraftig utbyggnad med fler tunnelbanelinjer. Vi uppskattar de fem nya stationer som nu kommer att byggas, men vi anser att ytterligare tunnelbanesatsningar också behövs.

Säkerställ kollektivtrafik vid större ombyggnationer

Flera stora ombyggnationer kommer att göras i kollektivtrafiken de närmaste tio åren. En av de största är Slussen där ombyggnaden kraftigt kommer att påverka kollektivtrafiken för Nacka och Värmdö, två av länets snabbast växande kommuner med sammanlagt över 100 000 invånare och under sommarhalvåret över 200 000 invånare. För Miljöpartiet är det av största vikt att kollektivtrafiken fungerar under hela byggtiden så att människor inte väljer att ta bilen i stället. Vi vill se lösningar som både gör det möjligt att resa till Slussen och andra målpunkter med buss

och lösningar som avlastar med nya båtlinjer från de båda kommunerna.

Öka tillgängligheten

Stockholmsregionen skulle må bra av en tillgänglig och modern kollektivtrafik där resenärernas framkomlighet inte hindras av spärrar. Det ska gå snabbt att få tag i trafikvärdar som kan hjälpa till. Resandet ska präglas av trygghet, bra service och en stark miljöprofil. Tydlig information kring tidtabeller, biljetter och trafikstörningar samt kartor ska finnas på stationer, hållplatser och digitalt. Vi vill öka antalet tillgänglig personal ute på stationer, perronger och ombord på fordon.

Stockholmsregionens invånare blir allt äldre och det ställer särskilda krav på färdtjänsten men också på SL och Waxholmsbolaget. Det är av stor vikt att fortsätta det påbörjade arbetet med att tillgänglighetsanpassa kollektivtrafiken. Vi vill att fler med funktionsnedsättningar i alla åldrar ska kunna resa med den allmänna kollektivtrafiken. Det ökar frihetsgraden för dem som i dag är beroende av att beställa resan med färdtjänst i förväg, men det bidrar också till att de som även i fortsättningen kommer att behöva färdtjänst för sina resor kan ges ökat fokus och bättre service. Att modernisera hållplatser, knutpunkter och stationer är grunden för en tillgänglig och attraktiv resa med kollektivtrafiken. Det är också avgörande för att vi ska kunna locka fler att resa kollektivt.

De som reser med färdtjänst måste kunna lita på att den fungerar. Färdtjänsten måste utvecklas så att de som är beroende av den ska kunna komma till arbete, sjukvård med mera i tid och få god service på vägen. Det måste vara möjligt att ta hänsyn till individuella behov då det är orsaken till att man inte klarar den allmänna kollektivtrafiken. Involvera resenärerna än mer i kvalitetssäkringen av färdtjänsten. Brukarorganisationerna ska vara delaktiga både vid upphandling och utvärdering av färdtjänst.

Samplanera kollektivtrafik och bostadsbyggande

I första hand behöver våra resmönster förändras genom förändrad samhällsplanering. Att bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen är något som allt fler talar varmt för i dag. Det är något som vi i Miljöpartiet drivit länge och det är ett synsätt som vänder en 50-årig trend helt om. Den hittills rådande planeringen har haft bilens framkomlighet i fokus. Det ska vi förändra genom att sätta framkomlighet för gångtrafikanter, cyklister och kollektivtrafik främst. Vårt mål är att gång och cykeltrafikanter ska dominera gatubilden. Här har varje kommunpolitiker ett stort ansvar, genom det kommunala planmonopolet, att se till att detaljplaner och styrdokument skapar dessa förutsättningar. Miljöpartiet vill koppla ihop kollektivtrafiksatsningar med ökat bostadsbyggande. Vi vill se en region där det är möjligt att leva i samtliga tätorter utan att vara beroende av bil. Detta kräver en sammanhållen bebyggelse i hela regionen och där nya bostadsområden tillkommer i kollektivtrafiknära lägen.

Skapa ett sammanhängande regionalt cykelvägnät

Stockholmsregionen ska vara en självklar cykelregion. Bilister åtnjuter självklarheter som många cyklister bara drömmer om. Regnusk och snö kan vi tyvärr inte rå över. Däremot kan vi med politik skapa säkra vägar och göra cykelresan så bekväm som möjligt.

Bilda region med huvudansvar för cykel frågan

Att cykelvägarna är cykelstråk som är välbelysta, skottade och rensopade är kommunernas ansvar. Dock har landstinget en roll i att skapa sammanhängande cykelstråk i och med den regionala utvecklingsplanen. Det optimala sättet att samverka skulle vara att bilda en region som tar ett helhetsansvar. Tills regionen är på plats får vi jobba med det landstinget råder över.

Bygg regionala cykelstråk

Det finns regionala planer för cykelstråk. Dessa är dock långtifrån fullt finansierade. Det vill vi ändra på. Detta kräver i sin tur ett ökat statligt ansvar i form av att Trafikverket avsätter pengar för genomförandet. Miljöpartiet ställer sig också positivt till byggandet av flera cykelmotorvägar.

Bygg för cykel som eget trafikslag

I dag planeras vägen utifrån bilen. Miljöpartiet har länge drivit frågan om att planera utifrån cykeln. Vi driver att cykelparkering ska planeras som norm vid centrumanläggningar, arbetsplatser, nyproduktion av bostäder samt kollektivtrafiknära lägen. De ska vara låsbara, ha tak och pumpstationer samt finnas vid servicecenter vid knutpunkter.

Inför lånecykelsystem

Miljöpartiet vill bygga ut det lånecykelsystem som i dag finns i Stockholm till att också omfatta samtliga större tätorter i regionen. Möjligheten att byta från en resa med kollektivtrafik för att sedan kunna cykla kortare sträckor till arbete eller mötesplatser bör finnas på fler ställen än i dag. Därför ska systemet vara kopplat till SL-kortet. På samma sätt vill vi kunna öka mängden cykelburna persontransporter inom fler av tätorterna i Stockholmsregionen. Detta ska göras genom en samlad regional upphandling, med samverkan mellan kommunerna så att cyklarna finns vid de knutpunkter och större hållplatser där de bäst kommer till användning.

Cyklande landsting

Kommuner och landsting bör även kunna erbjuda offentliganställda ett förmånssystem för att i större utsträckning kunna använda cykel för resor i tjänsten och till och från arbetet. Landstinget har omkring 43 000 anställda, det är många som med lätthet och smidighet skulle föredra cykeln.

Hälsofrämjande och jämlik vård

Miljöpartiets mål för hälso- och sjukvården är att den ska vara hälsofrämjande, jämlik och modern. Vården ska hålla god kvalitet, fördelas efter behov och vara solidariskt finansierad. Patientens självbestämmande och delaktighet är en viktig del av hälso- och sjukvården. Dagens hälso- och sjukvård präglas till stor del av symtombehandling. Miljöpartiet vill att en helhetssyn på människan och människans omgivning ska genomsyra hälso- och sjukvården. För oss betyder det att se att det är en hel människa med många behov som söker vård, inte bara olika diagnoser som ska åtgärdas. Ett sådant arbetssätt skapar också de bästa förutsättningarna för en patientsäker vård.

Miljöpartiet vill:

- Satsa en halv miljard på hälsofrämjande insatser för unga
- Verka för hälsofrämjande och jämlik vård
- Stärka och förbättra sjukhusens möjligheter att se hela patienten
- Återinföra målet om ambulans inom tio minuter för de svårast sjuka
- Satsa på valfrihet i habilitering och rehabilitering
- Stärka och utveckla förlossningsvården
- Utveckla psykiatrin
- Utöka fri tandvård upp till 23 år
- Göra landstinget till en attraktiv arbetsgivare

Satsa en halv miljard på hälsofrämjande insatser för unga

Hälso- och sjukvården ska vara hälsofrämjande och genomsyras av ett helhetstänkande. Den ska se och stödja det friska hos varje människa, söka orsaken bakom olika symtom, bota sjukdomar och rehabilitera. Utgångspunkten är att bevara hälsa, livskvalitet och funktion så långt detta är möjligt.

Förebyggande tidiga insatser kan ge folkhälsovinster på längre sikt, men är sällan prioriterade i ansträngda offentliga driftsbudgetar. Det vill Miljöpartiet ändra på. Ansvaret för hälsofrämjande arbete ligger på både kommunerna och landstinget. För att få igång en bättre samverkan runt folkhälsofrågor satsar vi en halv miljard på en social investeringsfond riktad till unga. Syftet med satsningen är att underlätta för landstinget och kommunerna att tillsammans arbeta förebyggande inom folkhälsa kring motion men också alkohol, tobak, mat och psykisk hälsa.

Verka för hälsofrämjande och jämlik vård

Satsningar på att utjämna skillnaderna i folkhälsa och arbeta mer förebyggande är en nödvändig utveckling. Ett sätt att klara finansieringen av framtida vård är att minska ohälsan. Ett hälsoinriktat landsting planerar sin verksamhet så att den bidrar till bättre hälsa. Resultatet blir minskad dödlighet, sjuklighet och färre nyinsjuknanden. Hälsofrämjande innebär också att bidra till ett ökat välbefinnande, en ökad livskvalitet och möjlighet att fungera i vardagen för alla oavsett ålder eller diagnos. Kvaliteten på hälsofrämjande insatser kan följas upp genom att man regelbundet mäter patienternas upplevda hälsa.

Alla politiska beslut vi fattar ska främja mer jämlik hälsa och livskvalitet hos befolkningen. Kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder får aldrig vara ett hinder för att få en god vård eller ett värdigt bemötande.

Sjukvården ska få ersättning utifrån patienternas vårdtyngd så att inte besök av förhållandevis friska patienter prioriteras på bekostnad av kroniskt sjuka. Barn ska få vård utifrån behov, inte föräldrarnas plånbok. All barnsjukvård ska därför vara avgiftsfri.

I dag är inte alla lokaler i landstinget tillgänglighetsanpassade, trots beslut både på landstingsnivå och statlig nivå. Tillgängliga lokaler är ett absolut krav, och vite bör utgå till dem som inte klarar att tillgänglighetsanpassa inom rimlig tid.

Jämställdhet

Att män och kvinnor ska ha tillgång till likvärdig vård borde vara en självklarhet, men så är det inte i dag. Kvinnor får ofta vänta längre på många viktiga behandlingar och får dessutom sämre tillgång till dyra behandlingsmetoder än män. Män kan uppleva konsekvenser av den ojämlika vården till exempel inom psykiatrin, där de dels själva väntar med att söka vård samt att deras symtom inte tas på lika stort allvar. För oss i Miljöpartiet är det en självklarhet att genusperspektiv och ett normkritiskt förhållningssätt ska genomsyra det bemötande patienten får. Ett exempel på när sådana hänsyn brustit är de politiska förändringar som gjorts inom gynekologin, som lett till att det i dag inte finns tillgång till kvinnliga gynekologer i södra Stockholms län.

Vi vill ha könsuppdelad statistik och jämställdhetsbokslut i vården. Det hjälper medarbetarna inom vården att ge alla ett jämställt omhändertagande.

Vård för papperslösa

Tack vare Miljöpartiet finns det nu en lag som ger rätt till vård som inte kan anstå för papperslösa och asylsökande. Lagen ger landstingen möjlighet att erbjuda all vård och tandvård. Vi vill att landstinget erbjuder papperslösa och asylsökande all vård och tandvård.

Vårdval ska vara hälsoval

Miljöpartiet vill att vårdvalen ska vara hälsoval som syftar till att förbättra folkhälsan. I Stockholm finns det en stor utmaning med ojämlikhet i hälsa inom regionen, där är det självklart för oss att vi arbetar med alla de redskap vi har för att minska den ojämlika hälsan. Stockholms läns landsting ansvarar för att resurserna till hälso- och sjukvården i länet fördelas efter behov. Ojämlikheten i hälsa mellan delar av länet måste minska. Mer resurser ska ges till de delar där behoven är störst.

En vård som leder till bättre hälsa bygger på god kvalitet i alla led, ett evidensbaserat arbete och goda förutsättningar för medarbetarna att göra ett bra arbete. Det är en vision som är svår att mäta på kort tid och därför behöver den brytas ner i mindre beståndsdelar för att styra rätt och vara uppföljningsbar.

Miljöpartiet i Stockholms läns landsting säger ja till vårdval inom ramen för lagen om valfrihet, och upphandlingar när vi ser att det ger ett mervärde för medborgarna. Det betyder att vi säger nej när det enda syftet är att få in fler privata aktörer på "marknaden".

Vissa vårdval fyller de krav vi har. Under mandatperioden har Miljöpartiet förhandlat fram ett mer hälsofrämjande vårdval för vårdcentralerna. Miljöpartiet har riktat mycket kritik mot den gamla modellen. När den skulle göras om var vi angelägna att det ska bli bättre. Vi vill se ett ersättningssystem som skapar förutsättningar för en mer jämlik vård till människor i Stockholms läns landsting.

Miljöpartiet har lyssnat på den kritik som funnits och ställt krav på hur bristerna kan åtgärdas. Vi har besökt vårdcentraler och lyssnat på vilka problem och lösningar de ser. Som resultat finns nu ersättning baserad på vårdtyngd, och en fast ersättning som kompenserar vårdcentraler som ligger i områden med hög ohälsa. I klartext betyder det att det blir mer lönsamt för en vårdcentral att arbeta med människor som har många sjukdomar, och att finnas i områden med hög ohälsa.

Vårdcentraler som tar hand om människor med större behov får en större del av kakan, och de som har "lättare" patienter får en mindre del. I det vårdval för primärvård som vi förhandlat fram finns en särskild ersättning till utsatta områden. Vårt mål är att behovsrelaterade ersättningar ska finnas i alla vårdval. Miljöpartiet följer noga hur fördelningen av resurser faller ut i primärvården och ser vi att systemet inte får de konsekvenser vi hoppas är vi beredda att ompröva dagens ersättningsprinciper.

Privata aktörer

Miljöpartiet anser att privata aktörer ska återinvestera vinsten. Detta kräver i dagsläget en ändrad nationell lagstiftning, vilket är riksdagens ansvar. Miljöpartiet ser inget egenvärde med privata aktörer, deras existens måste vara grundad på att de tillför något till oss medborgare. Ett mervärde kan vara att de erbjuder en mångfald av behandlingsformer, kortare väntetid eller ökad folkhälsa.

Stärka och förbättra sjukhusens möjligheter att se hela patienten

Vi vill ha patienten i fokus. Människor som söker vård är inte olika delar av en diagnos utan en hel människa som behöver både omvårdnad och vård. Vi vill därför att ersättningssystemet bygger på det som kallas värdebaserad sjukvård och, då det är lämpligt, att ersättning ges för värdeepisoder i stället för enskilda insatser. Att patientens vårdtyngd och diagnos är en del av ersättningen är bra. Det är viktigt att rätt ersättning ges för att ta hand om tyngre diagnoser, men ekonomiska incitament ska inte gå före människors hälsa när sjukvården prioriterar.

Vårdens resurser måste fördelas mer jämlikt. Det gäller även på sjukhusen. Det behövs en granskning för att säkerställa att resursfördelningens syfte om jämlik vård förverkligas. Socioekonomiska faktorer måste vägas in i alla ersättningssystem.

På sjukhusen vårdas de svårast sjuka. Därför är det viktigt att vårdens utformning präglas av hälsofrämjande arbete för att undvika mer ohälsa hos den som redan är sjuk. Det finns ett gott

exempel från vårt landsting på hur samverkan mellan olika specialiteter rejält minskat behovet av amputationer hos diabetessjuka. Det som behövs för att få ett sådant arbetssätt mer utbrett är att tydligt styra mot samverkan och medicinska utvärderingar. Vi ser särskilt tre utvecklingsområden där samverkan med patienten i fokus kan bli bättre: neurologi, psykiatri och geriatrik.

När politikerna delegerar uppgifter får det inte innebära att det politiska ansvaret upphör. Om det uppstår situationer där patienter inte får vård efter behov är det ett politiskt ansvar. En viktig del i det ansvaret är hur politiken utformar sjukhusens ersättningar och avtal, eftersom det avgör hur sjukhusens tid och resurser prioriteras. Miljöpartiet vill ha ett mer enhetligt ersättningssystem för all vård. I dag har i stort sett varje vårdform ett eget system.

Sjukhusen är kunskapsföretag, 70 procent av utgifterna går till löner. Kompetensutveckling, forskning och utbildning är därför centrala inslag i ett välfungerande akutsjukhus. Vi vill öronmärka både tid och resurser för medarbetarnas kompetensutveckling. Att bidra till att sprida goda exempel, best practice, ska ge bonus.

Vården ska vara effektiv. Vi tror att förutsättningarna för en effektiv vård börjar med att bemanningen är tillräcklig för att klara behoven. Därför vill vi införa en lägsta nivå på bemanning per vårdplats. Alla kompetenser runt patienten är lika viktiga. Den mest effektiva vården får vi när flödet fungerar och alla har förutsättning att utföra sitt arbete i enlighet med vad som rekommenderas genom riktlinjer, vårdprogram, evidens och forskning. En effektiv vård bygger också på att gamla metoder rensas bort i takt med att nya tillkommer.

Ett gott ledarskap är en förutsättning för en sjukhusorganisation som arbetar med ständiga förbättringar och effektiva arbetsmetoder. Det är ett prioriterat arbete och vi ska ha några av världens bästa ledare på våra sjukhus. Även om det kan vara positivt med ledare som själva har erfarenhet av vården är det inte säkert att en skicklig kirurg är en lika skicklig chef. Ledarskapet inom vården bör därför breddas för att möjliggöra att personer med annan bakgrund kan leda verksamheter. För personal inom vården som är intresserade av att arbeta i chefsposition ska det finnas goda möjligheter för vidareutbildning inom landstinget.

Hälsovalet ger vårdcentraler med bred kompetens

Miljöpartiets hälsoval innebär att det behöver finnas många olika kompetenser på vårdcentralerna. På vårdcentralen ska du kunna få hjälp av till exempel kiropraktor, naprapat och legitimerad psykoterapeutisk kompetens. Hela vårdteamet ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande och kunna ge ett starkare stöd vid psykisk ohälsa och livskriser.

Vårdcentralerna är basen i hälso- och sjukvården. De ska vara lättillgängliga och följa dig under hela livet. De ska ge stöd både till dig som är tillfälligt sjuk, du som är kroniskt sjuk, och du som behöver hjälp att förebygga ohälsa.

Distriktsköterskans roll behöver stärkas och kopplas till ett särskilt folkhälsoansvar. Hälsofrämjande insatser riktas särskilt till områden med stora hälsobehov, bland annat genom

fler hälsokommunikatörer. Vårdcentralernas möjlighet att arbeta uppsökande är viktig för att öka folkhälsan.

Vi vill införa verklig valfrihet och patientmakt genom ett brett vårdutbud med olika inriktning och kompetenser. Hälsoval Stockholm innebär en tillit till vårdpersonalen att själva organisera sitt arbete och bedöma vilken vårdkompetens som ska möta den enskilda patienten. Patientens val kan påverka vårdteamets sammansättning. Kvalitet ska premieras före korta besök, och vi vill successivt utöka vårdcentralernas öppettider.

Trygg sjukvård

Situationen på akutsjukhusen är ansträngd på grund av otillräckliga resurser. Överbeläggningar och underbemanning är en del av vardagen. Det är en situation som landstingets politiker har ansvar för. Sjuka människor ska inte behöva ligga och vänta i en korridor på en överfull akutmottagning.

De årliga nedskärningarna på sjukhusen tar nu ut sin rätt. I stället för lösningar på de utmaningar hälso- och sjukvården står inför ligger fokus på att spara pengar. Miljöpartiet ser i stället ett behov av mer resurser till akutsjukvården. En trygg akutsjukvård kan bli verklighet.

Miljöpartiet vill satsa på sjukvården så att den bättre möter människors behov av vård. Det är ett stort politiskt misslyckande när människor utsätts för onödiga risker och när personalen på akutmottagningarna går på knäna och hela tiden tvingas göra omöjliga prioriteringar, samtidigt som ansvariga politiker skyller ifrån sig.

Patientsäkerhet genom effektiv samverkan

En av grundprinciperna i vården är att ingen patient ska komma till skada. Studier har ändå visat att alldeles för många personer drabbas av vårdskador och till och med dödsfall. Vårdskadorna står för cirka 10 procent av vårddygnet vid våra sjukhus. Trots att detta är väl känt gör landstinget alldeles för lite för att minska problemen. Det behövs en förstärkt satsning på patientsäkerhet så att den motsvarar problemets storlek. Det är en svår utmaning, som kräver ett systeminriktat förhållningssätt för att förbättra säkerheten i vården. För detta behövs kunskap som är baserad på vetenskap och forskning. En ökad del av landstingets forskningsbudget bör därför avsättas för att snabbare och effektivare utveckla kunskap om patientsäkerhet och styrningen av vården i landstinget.

Många problem är kända och kan förebyggas redan i dag. En stor del av riskerna uppkommer i skarvarna mellan olika vårdgivare och andra aktörer inom landstingets ansvarsområde. Det behövs bättre samverkan mellan kommuner och landsting. Tyvärr blir det i dag ofta ett ekonomiskt spel där var och en försöker hålla nere sina kostnader och där patienterna drabbas. Miljöpartiet vill därför driva på för att nå överenskommelser som leder till en humanare och kostnadseffektivare hantering av vårdfrågor som rör både landstinget och kommunerna.

Ett bra exempel på samverkan mellan kommun och landsting är Tiohundraprojektet i Norrtälje. Genom samordning mellan hemtjänst och äldresjukvård får patienten bättre vård och omsorg

med mer kontinuitet. Projektet visar också på lägre kostnader för äldreomsorgen än i övriga länet.

Öppna nya vårdplatser

Vi vill tillsätta en kriskommission med representanter från aktörer inom vård och forskning för att se vad som kan göras för att omgående öppna upp fler vårdplatser. För att lyckas med det behövs fler sjuksköterskor på akutsjukhusen.

Vi säger nej till alliansens besparingar på cirka 700 miljoner årligen i akutsjukvården. Det ger möjligheter att öka bemanningen. Det blir absurt när akutsjukhusen måste prioritera bort att ta hand om patienter för att människor söker mer vård än landstinget kunde förutse när avtalet med sjukhusen skrevs. Därför måste gränsen höjas för när sjukhusen inte längre får betalt för behandlingar utöver dem som landstinget har beställt.

Akutsjukhus som har problem med tillgängligheten får i dag betala ett vite till landstinget. Men det är oklart hur systemet hjälper människor som får vänta länge på vård. Vi vill i stället avsätta pengar för att lösa de flaskhalsar som skapar väntetider för patienterna.

Återinför målet om ambulans inom tio minuter för de svårast sjuka

Stockholms läns landsting ansvarar för att det finns en säker ambulanssjukvård och att medborgare ska känna sig trygga i att de får ett snabbt och tryggt omhändertagande om olyckan skulle vara framme. Ambulanssjukvården ska ha resurser för att klara katastrofberedskap och situationer som är svåra att förbereda sig på.

Ambulanssjukvården ska vara en del av den infrastruktur som ska finnas redo och fungera när någon drabbas av akut sjukdom eller när en allvarlig olycka inträffar. Därför vill vi samla alla som finns i ambulanskedjan, larmtjänsten, dirigeringen och ambulansföretagen, under ett tak. Det skapar bättre förutsättningar för korta ledtider och samverkan.

Händelser i andra landsting i Sverige har visat att landstingets eget ambulansbolag behöver ha beredskap för att kunna ta över de privata aktörernas andelar av akutsjukvården i länet, exempelvis vid en konkurs. Om de privata leverantörerna inte kan uppfylla sina avtal med landstinget måste landstinget ha utrymme att återta ambulansverksamheten i egen regi.

Efterfrågan på ambulanssjukvården ökar. Det ser vi genom att allt fler ringer efter ambulans, även när de inte är akut sjuka. När klyftan växer mellan vad som är möjligt att göra och de resurser som finns tillgängliga, bör människor med störst behov erbjudas vård först. Vi vill återinföra målsättningen att ambulansen ska vara framme hos de svårast sjuka inom tio minuter.

I ambulanserna arbetar specialistutbildade sjuksköterskor. De behöver få rätt att avgöra vart en patient bäst ska föras för fortsatt vård. Det kan vara allt från vårdcentral eller geriatrik till akutsjukhus. På så sätt utnyttjar vi kompetensen hos de specialistutbildade sjuksköterskorna i ambulansen och akutmottagningen får en behövlig avlastning. Ambulansen ska inte enbart vara en transport utan en del av vårdkedjan.

Arbetet med direktintag måste komma igång på fler geriatriska mottagningar jämfört med i dag. När äldre människor blir sjuka behöver de sällan den tekniskt avancerade utrustning som finns på akutmottagningen, utan oftare omvårdnad och läkare med särskild kompetens på äldres sjukdomar.

Vi behöver också säkerställa att Stockholms läns landstings fordon är anpassade efter miljökrav och väder.

Satsa på valfrihet inom habilitering och rehabilitering

Människor som vänder sig till sjukvården upplever ibland att de inte lyckas få förståelse för sina symtom. Brist på tid och kompetens i den första bedömningen kan leda till fel diagnos. För patienten kan det leda till att tillståndet förvärras. Detta handlar i grunden om att rätten till vård urholkas. Vi ser flera olika lösningar för att förändra denna situation.

En åtgärd är att se till att det finns tillräcklig tid för samtal. Både behandlaren och patienten ska känna att de har nått fram och blivit förstådda under mötet. Det ökar sannolikheten att patienten förstår vad hon eller han förväntas göra för att bidra till att förbättra sin hälsa.

Vidare ska människor som har blivit sjuka eller råkat ut för en skada garanteras rehabilitering och ges insatser för att återvinna bästa möjliga funktionsförmåga. För den med medfödda eller tidigt uppkomna funktionsnedsättningar är habiliteringen viktig. Syftet ska vara att förebygga och minska de svårigheter som funktionsnedsättningar kan medföra i det dagliga livet.

Alla människor har rätt att få rehabilitering och habilitering för att klara sin vardag, och för att få förutsättningar att ta sig tillbaka till arbete när det är aktuellt. De medicinska behoven, inte ålder eller kön, ska styra tillgången på rehabilitering och utformningen av den.

Det är viktigt att de behandlingar som landstinget erbjuder ges i sådan omfattning att människor kan återfå sin bästa möjliga kapacitet. I dag styr kortsiktiga ekonomiska vinster på bekostnad av resultat på längre sikt. Om rehabilitering eller habilitering ges mer utifrån ekonomiska ramar än medicinska behov ökar risken att människor inte uppnår sin optimala förmåga. I stället kanske de tvingas återvända till sjukvården med försämrade symtom eller nya behov. Det är inte ett arbetssätt som är hälsofrämjande eller utgår från patienten i centrum.

Den som söker rehabilitering ska få vara med och påverka vilka mål som ska nås och hur. När vi lyssnar till människors egna behov kommer de att känna sig mer delaktiga. För att få bästa möjliga resultat av behandlingen är det viktigt med valfrihet i behandlingsformer. Vi har till exempel drivit igenom möjligheten att fortsätta med en särskild träningsform: konduktiv pedagogik för barn med CP-skada. Så kallad grön rehabilitering, att få träna på att komma tillbaka till arbetslivet i en miljö med djur eller natur är något som många efterfrågar. Miljöpartiet ska verka aktivt för att grön rehabilitering som till exempel trädgårdsterapi blir en integrerad del av vården. Vi ser positivt på att insatser som massage, fysisk aktivitet eller djurunderstödd terapi erbjuds som del av rehabilitering och habilitering.

Cancer

Cancervården sker vid särskilda onkologiska kliniker. Det är viktigt att man efter en cancerdiagnos snarast kommer till behandling, operation eller annan aktuell åtgärd. Väntetid här är en plåga för patienten. Långvarig behandling som till exempel daglig strålning under fem veckor bör ske i patientens närområde. Eftersom en cancerbehandling regelmässigt är lång bör alla få en kontaktsjuksköterska som kan lotsa genom de olika stegen samt förklara och stödja. När behandlingen är avslutad behövs ofta en rehabiliteringsperiod med fortsatt sjukvårdskontakt.

Äldrevård

Geriatriken är ett eftersatt område trots att behovet av den kommer att öka. Sjukvård för äldre kräver specialistkunskap och vi behöver utbilda fler geriatriker. Som det är nu förekommer fel både i diagnostik och medicinering, till exempel kan depressioner misstas för demens. Äldre patienter ska ges samma rätt som andra till bästa möjliga hälsa. Det krävs rehabiliteringsinsatser också för dem. Det är viktigt att äldre oavsett bakgrund eller språk får ett värdigt bemötande.

Utveckla samverkan med patientföreningarna

Att få ett besked om en kronisk sjukdom kan vara tungt. Medicinering, behandling och kanske förändrad kost och motion betyder omställningar i vardagen. Patientföreningar är ett bra komplement till den offentliga hälso- och sjukvården. Där ges möjlighet att träffa andra som befinner sig i liknande situationer, dela med sig av råd och tips och göra aktiviteter tillsammans som är anpassade efter ens egna förutsättningar. Många av föreningarna erbjuder utbildningar i hur man bäst tar hand om sig för att hålla sig så frisk som möjligt.

För att stimulera att patientföreningarna ska kunna växa, bli fler och i sin tur fungera som komplement till hälso- och sjukvården, föreslår vi att det ekonomiska stödet utformas för att stärka föreningslivet och möjliggöra för flera organisationer att bidra. Sjukvården ska i sin tur ge god information om vad föreningarna erbjuder, och att vara engagerad i en patientförenings verksamhet kan få ingå som en del i vårdplanen som läkaren upprättar.

Stärka och utveckla förlossningsvården

Vi vill att varje förlossning ska ha de bästa förutsättningarna att vara trygg. Det är oacceptabelt att föräldrar som väntar barn ska behöva känna oro inför platsbrist eller att lämnas ensamma mot sin vilja. Det behövs åtgärder här och nu.

Vi vill utöka sjukvårdsrådgivningen för gravida genom en särskild telefonmottagning och akutmottagning bemannad med erfarna barnmorskor. På så sätt avlastas förlossningen som i dag är den avdelning som tar emot samtal och besök även av kvinnor som har vårdbehov som inte handlar om att föda barnet.

Några föräldrar känner rädsla för att bli lämnade utan stöd under förlossningen. Studier visar att föräldrar som har haft stöd av doula känner sig mer tillfreds med sin upplevelse. Doula är en

kvinnor som är tränade i att ge stöd och information till den födande kvinnan och hennes närmaste under förlossning. Doulan är personlig och finns tillgänglig för föräldrarna så mycket de önskar under förlossningen.

Miljöpartiet vill garantera nyblivna föräldrar ostörd tid med sin bebis i minst ett par timmar utan att behöva byta rum efter förlossningen. Forskning visar att bebisens första timmar efter en förlossning är en viktig tid för anknytningen mellan barn och föräldrar.

Under somrarna vikarierar kompetenta barnmorskor på förlossningsavdelningarna. Landstinget bör erbjuda dem att stanna kvar, för att minska belastningen och utöka antalet barnmorskor per förlossningsenhet jämfört med i dag. Målet ska vara en barnmorska per födande kvinna.

Utveckla psykiatri

Psykiatri behöver utvecklas och förstärkas. Vi vill ha en lyhörd och tillgänglig psykiatrisk vård som kombinerar kunskap om psykologi och läkemedel. En vård med en helhetssyn på människan tillsammans med en mångfald beprövade behandlingsmetoder. Den psykiatriska vården behöver också knytas an till samhällsutveckling och människors vardag. Trots att befolkningen ökat kraftigt och allt fler lider av psykisk ohälsa har Stockholms län inte fler vårdplatser än för tio år sedan. Fyra av tio personer som är sjukskrivna är det på grund av psykisk ohälsa. Det innebär inte bara ett stort lidande utan också stora kostnader för samhället.

Vi måste hitta bättre metoder att förebygga psykisk ohälsa. Inom vården kan det handla om att erbjuda psykologiskt stöd och behandling vid kroppsliga sjukdomar som kan leda till psykisk ohälsa, såsom kronisk smärta, hjärtsjukdomar och svåra funktionsnedsättningar. I ett bredare perspektiv kan det handla om föräldrastöd, att förbättra människors ekonomiska förutsättningar samt att de kan känna sig delaktiga i ett sammanhang. Det kan även handla om att minska buller och utsattheten för kemikalier. Landstinget bör samverka med andra delar av samhället i detta arbete.

Människor med psykisk ohälsa ska snabbt kunna få både medicinskt och psykiatriskt stöd i primärvården. För att detta ska vara möjligt måste de psykosociala teamen i primärvården kraftigt förstärkas. Det är särskilt viktigt att förbättra första linjens barn och ungdomspsykiatri, som ska kunna erbjuda korta väntetider och vara lättillgänglig och ha nära samarbete med elevhälsa, övrig sjukvård, socialförvaltningen och den specialiserade barnpsykiatri. Därför ska den ingå för vårdvalssystemet.

För att förebygga och behandla psykisk ohälsa behövs ett helhetsperspektiv. Vi måste arbeta i team kring dem som blir svårt sjuka och sätta in stöd för samordning så att de funktioner samhället erbjuder blir tillgängliga. Vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri ska vidareutvecklas till att gälla såväl neuropsykiatriska som psykologiska och psykiatriska behandlingar.

Redan nu går forskningen kring psykisk ohälsa och beroendetillstånd snabbt framåt. Det är viktig forskning som vi måste följa på nära håll, satsa på och gärna bedriva med klinisk

samverkan. Viktigast av allt är att ta till oss resultaten när de kommer och att ha resurser för att genomföra nya behandlingsmetoder.

Slutenvården upplevs som särskilt eftersatt när det gäller kompetensutveckling och nya behandlingsmetoder. Ett helhetsperspektiv på psykisk ohälsa kräver mer än medicinska insatser. Miljöpartiet vill ställa krav på mer psykologisk, psykoterapeutisk och psykosocial kompetens inom slutenvården.

Utöka fri tandvård till 23 år

Mun- och tandhälsa är en viktig del i det hälsofrämjande arbetet. Miljöpartiet vill förlänga den subventionerade tandvården för unga vuxna till det år personen fyller 23 år. Landstinget ska också arbeta förebyggande inom barntandvården. Tandhälsoinformation ska ges vid hälsocentraler för barn inom ramen för mödra- och barnhälsovården.

I landstingets ansvar ingår att erbjuda munhälsobedömningar och viss tandvård till äldre personer med stora omvårdnadsbehov. Fler av de äldre som är berättigade till uppsökande munhälsobedömning ska nås och utbildning av medarbetare ska genomföras i samverkan med kommunerna, primärvården och psykiatrin. Vi behöver också följa upp att tandvården för hemlösa kan möta de behov som finns. Kunskapen måste öka om rätten till tandvård enligt hälso- och sjukvårdens taxa, särskilt för unga vuxna och personer med vissa sjukdomar eller stora behov.

Sjukdomar som hjärtbesvär kan orsakas av dålig tandhälsa och det är också känt att tandlagningsmaterial kan ge ohälsa genom allergier eller giftverkan. Därför måste tandläkare och läkare samverka mer. Miljöpartiet vill på sikt att tandvård ska bli en del av hälso- och sjukvården och omfattas av högkostnadsskyddet.

Göra landstinget till en attraktiv arbetsgivare

Det ska vara attraktivt och utvecklande att arbeta både för landstinget och de entreprenörer som driver skattefinansierad verksamhet på landstingets uppdrag.

Vi vill främja och förbättra villkoren för kompetensutveckling inom alla yrkesgrupper. Landstinget ska därför utreda möjlighet till lön under utbildning och andra ekonomiska incitament för vidareutbildning, inte minst för att komma till rätta med den rådande bristen på specialistsjuksköterskor.

Verksamheterna inom Stockholm läns landsting ska vara utformade så att jämställdhet och ett ökat genusmedvetande främjas. Landstinget ska som arbetsgivare verka för jämställdhet mellan kvinnor och män. Lika lön för likvärdigt arbete ska gälla. Lönestatistik uppdelad på män och kvinnor ska redovisas.

Landstinget ska förorda fackliga kvinnopotter och fortsätta med arbetet för utjämning av osakliga löneskillnader. Vår vision är att alla anställda inom Stockholms läns landsting ska kunna erbjudas heltid och de som vill gå ner i arbetstid ska också få möjlighet till det.

Landstinget ska ha ett mål att chefer och mellanchefer är representativa för länet som stort. Andra etniska bakgrunder än svensk ska finnas representerade i ledningsfunktionerna.

Hälsofrämjande arbete är nödvändigt för att minska sjukfrånvaron. Vi vill därför att samarbetet med Försäkringskassan utökas, och att en gemensam strategi för bättre rehabilitering av landstingets långtidssjukskrivna medarbetare tas fram. Som ett ytterligare steg i att minska sjukfrånvaron ska förvaltningen se över vilka kostnader respektive vinster landstinget kan göra för att finansiera en karensdag i sjukförsäkringen vid allvarigare situationer där risk för smittspridning anses vara stor. Medarbetarna måste få förutsättningar att upprätthålla en god hygien på arbetsplatsen och i mötet med patienter för att motverka att bakterier sprids.

Sjukvårdens medarbetare

Arbetsmiljön på sjukhusen i Stockholms län kan bli mycket bättre. Personalomsättningen hos vissa yrkeskategorier är i dag alldeles för hög. Det beror på flera faktorer. Väldigt hög stress med långa pass och mycket övertid är en förklaring. Låga ingångslöner och dålig löneutveckling är en annan. Vakanser tillsätts inte, vidareutbildning lönar sig inte. Det är allt för många ofrivilligt deltidsarbetande inom landstinget som bidrar till att allt för få ser sjukhusen som en attraktiv arbetsplats.

Många av vårdens medarbetare har en tuff arbetsmiljö. De tvingas flera gånger dagligen göra avgörande prioriteringar och har samtidigt inte utrymme för egna behov som matraster eller toalettbesök. Medarbetarna måste få rimliga arbetsvillkor i form av dygnsvila, kunna ta ut sina lagstadgade raster och möjlighet att gå från sitt pass när det är slut. Arbetsmiljön får aldrig vara så tung att den tvingar någon till deltidsarbete för att orka.

Ledig tid måste få vara tid för återhämtning. När sjukvårdens medarbetare kommer hem efter tuffa arbetspass händer det inte sällan att de får uppmaningar via sms att rycka in och ta extrapass. Det gör det svårt att koppla av under ledigheten. Planeringen av vården behöver ske med större framförhållning och med respekt för medarbetarnas rätt till fritid.

En grön storstadsregion

En attraktiv storstadsregion erbjuder människor goda livsvillkor och en hållbar miljö. I dag är ansvaret för regionens utveckling splittrat mellan olika aktörer. Det innebär att landstinget saknar mandat att tydligt driva på för samplanering av kollektivtrafik, bostäder och cykelvägar över kommungränser. Vi vill därför införa en regionbildning på liknande sätt som i Västra Götaland och region Skåne.

Miljöpartiet vill:

- Ställa om vår regionala planering i syfte att uppnå en mer jämställd och jämlik region
- Bilda region Stockholm
- Skapa en modern storstadsregion genom att utveckla våra regionala stadskärnor
- Utveckla de gröna kilarnas potential för hälsa, attraktivitet och klimatanpassning
- Utveckla samarbetet mellan forskning och utbildning inom högskola och universitet inom regionen
- Utveckla gymnasiregionen och bilda en gemensam vuxenutbildningsregion för Stockholmsregionen
- Fokusera på mer forskning för att klara klimatomställningen och utveckla sjukvården
- Samarbeta med det regionala näringslivet för att skapa jobb och grön omställning
- Skapa en levande landsbygd och en livskraftig skärgård
- Skapa en kulturregion i världsklass

Uppnå en jämställd och jämlik region

Miljöpartiets vision är ett jämställt och jämlikt samhälle. I Stockholmsregionen har vi under en längre tid sett ökade klyftor med segregation som följd. Det behövs ett aktivt och framåtsyftande arbete för att bryta denna trend och lägga grunden för en sammanhållen och socialt hållbar storstadsregion.

En stor utmaning är den könssegregerade arbetsmarknaden, vilken hänger ihop med en könssegregerad regional utbildningssektor. Den kan brytas genom att aktörer samverkar för att bredda arbetsmarknaden för både män och kvinnor. Miljöpartiet eftersträvar även bredare representation inom ledningsgrupper och styrelser så att dessa på ett bra sätt återspeglar befolkningen. Här är det viktigt att det offentliga agerar som föredöme.

Jämställdhets- och jämlikhetsaspekter behöver få större genomslag i den offentliga planeringen än vad som sker i dag. Miljöpartiet vill därför synkronisera den regionala strategin för ökad jämställdhet med den regionala utvecklingsplanen. Blandad bebyggelse när det gäller typ och upplåtelseformer är viktigt för att motverka segregering. Planering och projektering av kollektivtrafik och bostäder ska ha som tydligt mål att öka jämställdheten mellan könen och bryta segregation.

Bilda region Stockholm

Vi vill bilda en region för att vi anser att landstinget ska ta över det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen. Vi menar att det är enda vägen att klara en hållbar och sammanhängande samhällsbyggnad. Stockholmsregionen är en av Europas snabbast växande

storstadsregioner. Varje år ökar vår befolkning med cirka 35 000 personer. Miljöpartiets vision är en hållbar region som utvecklas såväl ekonomiskt och miljömässigt som socialt.

För att kunna förse en ökande befolkning med bostäder och arbetstillfällen krävs en bättre regional planering. Ett viktigt verktyg för att åstadkomma detta är att omvandla Stockholms läns landsting till en region enligt samma modell som finns i Skåne och Västra Götaland.

En stor utmaning för de kommande åren är att få ner arbetslösheten, speciellt ungdomsarbetslösheten. Med en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i kollektivtrafik och sjukvård kommer vi att kunna skapa upp till 24 000 nya arbetstillfällen under de kommande åren.

Skapa en modern storstadsregion genom att utveckla våra regionala stadskärnor

Miljöpartiets vision är en sammanhållen region där vi motverkar den utglesning av bebyggelsen som är vanlig i många andra storstadsregioner runt om i världen. Forskning visar att en utglesad bebyggelse också skapar större behov av resor med bil. Miljöpartiet vill därför utveckla Stockholmsregionen till en modern region med flera regionala stadskärnor. Förutom i Stockholms stad vill vi stärka en utveckling kring de regionala stadskärnorna Kista-Häggvik-Sollentuna, Flemingsberg, Kungens kurva-Skärholmen, Barkarby, Södertälje, Haninge, Täby-Arninge, Arlanda-Märsta. Vi vill även att Norrtälje skapas som en ny regional stadskärna.

Miljöpartiet vill utveckla Flemingsberg genom att skapa utrymme för fler bostäder i Flemingsbergsdalen samt ge invånarna tillgång till parkmiljö. Flemingsberg har tillsammans med Kista stor tillväxtpotential både när det gäller bostäder och arbetsplatser i och med sitt tydliga fokus på forskning och utveckling. Skärholmen behöver integreras med Kungens kurva för att skapa ett handelsområde där människor och inte bilar är i centrum. Nya Barkarbystaden är tillsammans med galoppfältet i Täby områden där vi ser att det finns stort utrymme för byggande av nya bostäder under de kommande åren. I Haninge C ser vi också stora möjligheter till utveckling genom förtätning.

Utöver dessa områden vill vi stärka området kring Solna station (Arenastaden) där arbetsplatser och kommande bostäder skapar förutsättningar för att bli en regional kärna. Nacka centrum kan komma att bli en ny kärna för kommuner i ostsektorn när tunnelbanan är byggd och om Värmdöleden överdäckas kan en stadskärna utvecklas. Avgörande för oss är att stärka områden som redan har eller är på väg att få en fungerande kollektivtrafik.

För att regionala centrum ska skapas krävs flera komponenter som bostäder, arbetsplatser, samhällsservice och handel. Inriktningen vid nybyggnad bör vara en mer stadsliknande bebyggelsestruktur med sammanhållna kvarter. En regional kärna kännetecknas av att det är en knutpunkt för kollektivtrafik och det krävs även ytterligare utbyggd kollektivtrafik i form av lokala tvärförbindelser. Utöver detta bör även andra värden växa fram i form av ett aktivt kultur- och näringsliv samt närhet till forskning och utveckling. Många av de regionala stadskärnorna har i dag endast en eller ett fåtal av dessa komponenter. En regional struktur med mer påtagliga regionala stadskärnor ska även understödja målet om en klimatneutral region.

Landstinget och de aktuella kommunerna ska arbeta bättre tillsammans och i dialog med boende och övriga aktörer i områdena för att åstadkomma en positiv utveckling av de regionala stadskärnorna. Miljöpartiet vill därför inrätta ett regionalt kunskaps- och utvecklingscentrum för medborgardialog där samtliga kommuner kan utbyta erfarenheter och utveckla metoder.

Utveckla de gröna kilarnas potential

Närhet till naturområden, parker och friluftsliv med fungerande ekosystem och biologisk mångfald är viktiga komponenter i Miljöpartiets vision om en attraktiv storstadsregion. Vi vill också stärka de gröna kilarnas svaga partier, eftersom det minskar förlusten av biologisk mångfald. De gröna kilarna har även stor betydelse för Stockholmsregionens internationella attraktionskraft. Närhet till ett bra badvatten, gott dricksvatten och vidsträckta grönområden är viktigt för många människor i deras vardag men faktum är att skog, träd och våtmarker även levererar ekosystemtjänster i form av renare luft och vatten. Närnatur har enligt forskning positiv effekt på vår hälsa. De gröna kilarna lagrar också koldioxid från mänskliga utsläpp och hjälper oss på så sätt att få en bättre miljö. Ekosystemtjänsterna skulle kosta stora summor att ersätta om de gick förlorade.

Bostäder

Kommunernas ansvar för att planera och genomföra bostadsbyggande ska bibehållas, men det krävs en mycket tydligare koppling till kollektivtrafik och cykelstråk som sträcker sig över kommungränserna. Större arbetsplatsområden behöver också samplaneras för att skapa mervärden för både kommuner, regionens utveckling och för människors vardagspussel. Frågan om att säkerställa en tillräcklig utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och kollektivtrafik för att inte Stockholmsregionens utveckling ska hämmas, samtidigt som gröna kilar och den vardagsnära grönstrukturen värnas, blir en mycket viktig uppgift för en kommande Region Stockholm.

Den senaste bedömningen av behovet av nya bostäder i Stockholmsregionen gjordes av Stockholms läns landsting under 2012. Den fortsatt höga befolkningstillväxten gjorde att prognoserna för bostadsbyggandet i regionen kraftigt reviderades upp till att fram till år 2030 bedömas vara mellan 179 000 och 319 000 bostäder.

Flertalet av stockholmskommunerna signalerar att den viktigaste parametern för att klara kravet om ett ökat bostadsbyggande och möta efterfrågan, är att det satsas på kollektivtrafiken i, till och mellan kommunerna. En stor del av sträckningarna i vår satsning på kollektivtrafik motiveras med det antal nya bostäder kommunerna åtar sig att bygga fram till år 2030. Det är oerhört viktigt att bostadsbyggandet kommer igång, men det är lika viktigt att kollektivtrafiken planeras parallellt. Vår plan ger kommunerna tydliga signaler och skapar långsiktiga förutsättningar för hållbar samhällsplanering. Vi skapar nu förutsättningar för att bygga minst 200 000 bostäder i Stockholmsregionen.

Regionala stadskärnor för utveckling i hela regionen

Miljöpartiets vision är en sammanhållen region där vi motverkar den utglesning av bebyggelsen som är vanlig i många andra storstadsregioner runt om i världen. Forskning visar att en utglesad bebyggelse också skapar större behov av resor med bil. Miljöpartiet vill därför utveckla

Stockholmsregionen till en modern region med flera regionala stadskärnor. Förutom i Stockholms stad vill vi stärka en utveckling kring de regionala stadskärnorna Kista-Häggvik-Sollentuna, Flemingsberg, Kungens kurva-Skärholmen, Barkarby, Södertälje, Haninge, Täby-Arninge, Arlanda-Märsta. Vi vill även att Norrtälje skapas som en ny regional stadskärna.

Miljöpartiet vill utveckla Flemingsberg genom att skapa utrymme för fler bostäder i Flemingsbergsdalen samt ge invånarna tillgång till parkmiljö. Flemingsberg har tillsammans med Kista stor tillväxtpotential både när det gäller bostäder och arbetsplatser i och med sitt tydliga fokus på forskning och utveckling. Skärholmen behöver integreras med Kungens kurva för att skapa ett handelsområde där människor och inte bilar är i centrum. Nya Barkarbystaden är tillsammans med galoppfältet i Täby områden där vi ser att det finns stort utrymme för byggande av nya bostäder under de kommande åren. I Haninge C ser vi också stora möjligheter till utveckling genom förtätning.

Utöver dessa områden vill vi stärka området kring Solna station (Arenastaden) där arbetsplatser och kommande bostäder skapar förutsättningar för att bli en regional kärna. Nacka centrum kan komma att bli en ny kärna för kommuner i ostsektorn när tunnelbanan är byggd och om Värmdöleden överdäckas kan en stadskärna utvecklas. Avgörande för oss är att stärka områden som redan har eller på väg att få en bra fungerande kollektivtrafik.

För att regionala centrum ska skapas krävs flera komponenter som bostäder, arbetsplatser, samhällsservice och handel. Inriktningen vid nybyggnad bör vara en mer stadsliknande bebyggelsestruktur med sammanhållna kvarter. En regional kärna kännetecknas av att det är en knutpunkt för kollektivtrafik och det krävs även ytterligare utbyggd kollektivtrafik i form av lokala tvärförbindelser. Utöver detta bör även andra värden växa fram i form av ett aktivt kultur- och näringsliv samt närhet till forskning och utveckling. Många av de regionala stadskärnorna har i dag endast en eller ett fåtal av dessa komponenter. En regional struktur med mer påtagliga regionala stadskärnor ska även understödja målet om en klimatneutral region.

Landstinget och de aktuella kommunerna ska arbeta bättre tillsammans och i dialog med boende och övriga aktörer i områdena för att åstadkomma en positiv utveckling av de regionala stadskärnorna. Miljöpartiet vill därför inrätta ett regionalt kunskaps- och utvecklingscentrum för medborgardialog där samtliga kommuner kan utbyta erfarenheter och utveckla metoder.

Utveckla den regionala grönstrukturen

Närhet till naturområden, parker och friluftsliv med fungerande ekosystem och biologisk mångfald är viktiga komponenter i Miljöpartiets vision om en attraktiv storstadsregion. Vi vill också stärka de gröna kilarnas svaga partier, eftersom det minskar förlusten av biologisk mångfald. De gröna kilarna har även stor betydelse för Stockholmsregionens internationella attraktionskraft. Närhet till ett bra badvatten, gott dricksvatten och vidsträckta grönområden är viktigt för många människor i deras vardag men faktum är att skog, träd och våtmarker även levererar ekosystemtjänster i form av renare luft och vatten. Närnatur har enligt forskning positiv effekt på vår hälsa. De gröna kilarna lagrar också koldioxid från mänskliga utsläpp och

hjälp oss på så sätt att få en bättre miljö. Ekosystemtjänsterna skulle kosta stora summor att ersätta om de gick förlorade.

Levande landsbygd

I dag ser vi en utveckling där arbetstillfällena och offentlig service försvinner från landsbygden i Stockholmsregionen. Vi vill ge bättre möjligheter till boende i Stockholms lands- och glesbygd att bedriva näringsverksamhet eller arbeta hemifrån. Utbyggd datakommunikation och goda resmöjligheter till närmaste tätort är avgörande faktorer för en levande landsbygd i framtiden.

Miljöpartiet vill ställa om jordbruket i Stockholmsregionen till ett ekologiskt jordbruk. Vårt mål är att all jordbruksmark ska vara ekologisk senast år 2030. På längre sikt ska endast ekologiska produkter produceras. Därför vill vi säkerställa att upphandlingen av närproducerade varor och tjänster ökar. Ökad andel närproducerade livsmedel ger även större möjlighet för att värdefull jordbruksmark ska förbli odlad.

Gör utbildningsfrågor till en del av Stockholmsregionen

I Stockholms län har samtliga 26 kommuner bildat en gemensam gymnasierregion, vilken Kommunförbundet för Stockholms län, KSL, organiserar. På samma sätt är KSL på väg att även organisera en gemensam vuxenutbildningsregion. De gemensamma utbildningsregionerna har många positiva effekter och Miljöpartiet vill utveckla dessa mot ökad kvalitet för alla i länet genom likvärdigare ersättningar och ökat samarbete i stället för konkurrens.

Gemensamma utbildningsregioner gör att elever och målsmän själva kan välja utbildning, oavsett vem som driver utbildning och oberoende av var de bor. God tillgång till kollektivtrafik och god geografisk spridning av utbildningsplatser är förutsättningar för det. Miljöpartiet vill införa en social viktning av elevpengen och en lokalersättning som säkerställer utbildning i hela länet.

Miljöpartiet stödjer inrättande av ett samarbete för att bilda en gemensam vuxenutbildningsregion för regionens 26 kommuner. En gemensam vuxenutbildning ökar kompetensen hos de lokala arbetsmarknadsutbildningarna och skapar bättre möjligheter för att se till att så många som möjligt i Stockholmsregionen får jobb.

Ansvar för att utveckla Stockholmsregionens universitet och högskolor är i dag otydligt. Miljöpartiet menar att bildandet av region Stockholm möjliggör en samordnad planering av studentbostäder, mark för utbildnings- och forskningslokaler samt transportmöjligheter mellan dessa på ett socialt, miljömässigt och klimatsmart sätt.

Stärk vårdinnovativ forskning

Det finns oroväckande tendenser till att Stockholmsregionen tappar i attraktivitet och konkurrenskraft inom området för utveckling av nya läkemedel och vårdinnovationer.

Vi ser flera lösningar för att motverka denna trend. Det handlar bland annat om att stärka de

aktörer som finns i regionen och att landstinget investerar i strategiska insatser som skapar synergieffekter och kan stärka hela sektorn.

En konkret möjlighet är att Södertörns högskola omvandlas till universitet. Det innebär att de kan utse egna professurer och enklare söka forskningsmedel. Vidare vill vi vidareutveckla samarbetet mellan Södertörn, Karolinska sjukhuset och Karolinska institutet. Detta skulle kunna ha en stor betydelse för landstinget då patientnära forskning och utveckling leder till att vi medborgare får tillgång till nya diagnostiska metoder och att nya behandlingar snabbt kommer vården till del. I detta sammanhang kan vi från landstinget bidra med att stärka landstingets egen forskningsorganisation såsom Flemingsberg Science Center och innovationsplatser.

Denna satsning ställer också krav på att hälso- och sjukvården ska vara en ständigt lärande organisation. Det innebär att i princip alla medarbetare måste få tid till kompetensutveckling i form av att delta i forskning eller utveckling, samt handleda framtidens kollegor på ett bra sätt. Detta kan tyckas vara en självklarhet, men så är det inte i dag. Det vill vi ändra på.

Samarbeta med det regionala näringslivet för att skapa jobb och grön omställning

Miljöpartiet vill att Stockholmsregionen ska vara en föregångare i omställningsarbetet till en hållbar storstadsregion. Landstingets regionala utvecklingsplan pekar ut miljöteknikområdet som ett område med stor utvecklingspotential.

Vi vill arbeta tillsammans med det regionala näringslivet och forskningssektorn för att uppnå målet med en klimatneutral region år 2030. Det handlar om allt från nya innovationer till att få redan färdiga idéer att bli verklighet. Här har kommuner och landsting en viktig roll i att vara pådrivande samt agera som länk mellan forskning och näringsliv. Vi vill att politiken ska bli bättre på att använda sin potential och vara en aktör som samlar olika sektorer.

Forskning, utveckling och utbildning är tillsammans avgörande faktorer för att Stockholmsregionen ska klara både arbeten och välfärd i framtiden. I dag utvecklas sjukvården genom närhet till forskningen. Landstinget gör stora investeringar i detta område och resultaten ger förbättringar som kommer medborgarna till godo.

Vi tycker att det är märkligt att kunskaperna inte används för att utveckla kollektivtrafiken och minska trängseln. Beteendeforskning kombinerad med trafikplanering behöver lyftas fram i syfte att förstå vad som får medborgarna att i högre grad välja kollektivtrafik för sina resor. Åtgärder som leder till ökat kollektivtrafikresande bör ses som en viktig del av landstingets strategi för att nå klimatmålet.

Skapa en levande landsbygd och en livskraftig skärgård

Stockholmsregionen är inte bara storstad – hälften av ytan utgörs av landsbygd. För Miljöpartiet är en levande landsbygd en förutsättning för en fungerande storstad. Vi vill genomföra aktiva åtgärder för att skapa fler arbetstillfällen, bevara offentlig service och ställa om till en hållbar livsmedelsproduktion.

I dag ser vi en utveckling där arbetstillfällena och offentlig service försvinner från landsbygden i Stockholmsregionen. Vi vill ge bättre möjligheter till boende i Stockholms lands- och glesbygd att bedriva näringsverksamhet eller arbeta hemifrån. Utbyggd datakommunikation och goda resmöjligheter till närmaste tätort är avgörande faktorer för en levande landsbygd i framtiden.

Miljöpartiet vill ställa om jordbruket i Stockholmsregionen till ett ekologiskt jordbruk. Vårt mål är att all jordbruksmark ska vara ekologisk senast år 2030. På längre sikt ska endast ekologiska produkter produceras. Därför vill vi säkerställa att upphandlingen av närproducerade varor och tjänster ökar. Ökad andel närproducerade livsmedel ger även större möjlighet för att värdefull jordbruksmark ska förbli odlad.

Livskraftig skärgård

Stockholms skärgård är med sina över 30 000 öar ett världsunikt område. Vi ser i dag att skärgården blivit eftersatt och tillåtits att tappa både invånare och besökare på grund av otillräckliga satsningar.

Skärgårdens naturmiljöer är världsunika, skapade av inlandsis, landhöjning och ett kargt kustklimat. Det marina livet ska skyddas och bevaras genom att en marin nationalpark skapas, exempelvis i Bulleröskärgården och Horsten. Stränder är viktiga för rekreation och djurliv och behöver värnas. Fågelskyddsområden är livsviktiga för sällsynta fågelarter.

Här ska finnas en rik biologisk mångfald, liksom levande samhällen med väl fungerande infrastruktur. Som skärgårdsbo ska du kunna arbetspendla till innerstan, liksom känna dig trygg med att turister och besökare har möjlighet att nå just din näring på ön. För att detta ska vara möjligt behöver vi göra ordentliga satsningar på skärgårdens infrastruktur.

En god infrastruktur krävs också för att kunna göra skärgården attraktiv som boendemiljö på längre sikt. Det kräver en god samordning av skärgårdstrafiken, med tillförlitlig båttrafik, vägfärjor, pålitliga godstransporter och anropsstyrd trafik. Det behövs långsiktighet i satsningarna på skärgården. Som skärgårdsbo behöver man veta att en väl fungerande skola finns att tillgå, att posten kommer, att telefonmottagningen är god. Som näringsidkare i skärgården behöver man veta att kassaservicen fungerar och att du kan hantera kontanter på ett säkert och pålitligt sätt. Tillgång till bredband är också avgörande för både boende och näringsidkare.

Skärgårdens bebyggelse och odlingslandskap innebär ett unikt kulturarv som i dag håller på att gå förlorat bland annat genom avfolkning men framför allt genom att det saknas betande djur. Skärgårdsstiftelsen gör ett mycket fint arbete men det räcker inte för att motverka all igenväxning och förbuskning. Landstinget ska satsa på stöd och samverkan om EU-stöd i skärgården för att hålla landskapet öppet. Dessutom ska landstinget köpa in mer mark till skärgårdsstiftelsen.

Vi vill skapa ett nationellt kunskapscentrum i skärgården med inriktning på förnybar energi samt hållbar havs- och kustmiljö. Vi vill också göra kultursatsningar som uppmuntrar till

kreativa möten i skärgårdsmiljöer året runt. Det är viktigt att det finns kultur- och fritidsaktiviteter året runt för att skärgården ska leva.

Skapa en kulturregion i världsklass

För Miljöpartiet är ett rikt och mångfacetterat kulturliv en av nycklarna till mänsklig livskraft. Vi tror att det finns skaparkraft i varje människa. En grundtanke för Miljöpartiet är att ge varje människa möjlighet att utveckla sina förmågor och att få uttrycka sig fritt; i den grundläggande friheten ligger en välbefinnande styrka. Vi menar att när alla människor i ett demokratiskt samhälle ges förutsättning att använda den skaparkraften stärker vi både individen och samhället. Ett starkt och mångfacetterat kulturliv är därför ett mål i sig. Kulturen ska vara dynamisk och ifrågasättande. Frihet är garantin för ett levande kulturliv. Kulturen är en del av välfärden och demokratin och därför måste samhället skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv.

Kulturen tillhör alla. Alla ska ha möjlighet att förkovra sig i både kulturupplevelser och kulturskapande. Det innebär låga kostnader och stor fysisk tillgänglighet, likväl som en strävan om en stor spridning av kulturverksamheter i hela länet.

För att stärka kulturen i regionen behöver vi höja kulturens status och stärka den långsiktiga planeringen. Därför vill vi ha en regional strategi för kulturen. Den regionala strategin ska inventera och analysera förutsättningarna för ett levande kulturliv i regionen samt peka ut vägar framåt, med målet att Stockholm ska vara ett internationellt erkänt kulturcentrum. Den regionala strategin kompletteras av en ny funktion för digital infrastruktur för kulturen, som stödjer kulturverksamheternas nuvarande behov av digitalt stöd men som också blickar framåt.

Nyckeln till en starkare kultur i Stockholm ligger till stor del i infrastrukturella satsningar. Genom att långsiktigt arbeta utifrån ett kulturperspektiv i skolan och i en bred och öppen kulturskola uppmuntras intresset för kreativitet hos barn och unga. Den kreativiteten tas sedan om hand i en tolerant och tillåtande syn på kultur och kulturskapande bland ungdomar och vuxna. I ett grönt Stockholm lever en kvarterskultur där varje stadsdel har minst en unik kulturinstitution av något slag. Miljöpartiet vill se fler teatrar, biografier och lokala kulturhus över hela länet.

Vi vill också se en bättre samordning kring de lokaler och den infrastruktur som redan finns. Inom scenkonsten kan detta exempelvis innebära förmedlande funktioner som bygger upp nätverk som gör det möjligt för fler att nå ut till de scener eller andra lämpliga platser som redan finns. Inom dans finns redan ett sådant uppdrag inom ramen för länsfunktionen "Dans i Stockholms stad och län" som arbetar förmedlande. Vi vill ge liknande regionala uppdrag till relevanta aktörer även inom andra genrer, exempelvis teater och cirkus. Dessa funktioner bör dessutom samverka genreöverskridande. Vi vill även att verksamheten för hemslöjdskonsulenter återgår till sin tidigare organisering och lokaler för att därmed ges möjlighet att bedriva sitt arbete mot allmänhet och föreningar på ett bra sätt.

Kulturen har också en given plats som terapiform i vård och omsorg. Vi vill därför ge förutsättningar för fler att få ta del av kulturupplevelser som en del i sin rehabilitering och utveckla verksamheten kultur i vården.

Miljöpartiet vill satsa brett på konstarterna. Några av de konstarter som kan utvecklas vidare i regionen är dans, teater, musik, cirkus, film och bildkonst. Alla konstuttryck kan dock inte placeras in i ett fack. Det finns heller ingen anledning för politiken att tvinga in konstuttryck i fack. Att diskutera kultur i genreperspektiv är relevant för att lyfta och försöka möta de olika förutsättningar som olika kulturutövare har att möta, men politiska regler ska aldrig utgöra hinder för att vara nyskapande eller rentav banbrytande. Därför är det viktigt att kulturpolitikens regler är utformade så att det går att söka, och få, stöd även för kulturyttringar som inte nödvändigtvis passar in i någon av de genrer eller stödformer som för närvarande erbjuds, förutsatt att de övergripande målen som ställs för stöd uppfylls.